

Пономарьова, Г. Ф. (2017). Змістові доміанти виховання як процес сходження особистості майбутнього педагога до духовно-моральних цінностей. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 3, 197-207 (Ponomarova, H. F. (2017). Semantic dominants of education as a process of ascent of the future teacher's personality to spiritual and moral values. *Spirituality of personality: methodology, theory and practice*, 3, 197-207).

SUMMARY

Prokopova Lyudmila, Gvozdetska Svitlana, Krasilov Andrii. Curator of the group as a subject of education of students' leadership qualities in the context of specialists training in physical culture.

The article is devoted to the work of the curator of the academic group and the study of leadership qualities of students.

The purpose of the article is to investigate the activities of the curator of the academic group as an important part of the formation of leadership qualities of future specialists in physical culture.

In the course of the research the methods of theoretical analysis of scientific and methodological literature, pedagogical testing, and methods of mathematical statistics were used.

The activity of the curator as the subject of education of students leadership qualities in the context of preparation of experts in physical culture, functions of the mentor of academic group is defined; the degree of expressiveness of leadership qualities of students of 1-4 courses is investigated.

The prospect of our further research is curatorial activities aimed at creating psychological and pedagogical conditions within the educational space to combine intellectual, spiritual, emotional, moral foundations of education of future specialists in physical culture on the new principles of student-centeredness.

Key words: curator, mentor functions, student, leadership skills, upbringing, education.

УДК 37.018.1:378.091:159.922.8:316.614.5

Лілія Ребуха

Західноукраїнський національний університет
ORCID ID 0000-0002-0054-0651

Роман Брик

Західноукраїнський національний університет
ORCID ID 0000-0001-8362-3593
DOI 10.24139/2312-5993/169-178

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СВІДОМОГО ТА ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО БАТЬКІВСЬКОЇ РОЛІ

У статті аналізуються процеси, що стосуються планування сім'ї та виховання в молоді відповідального ставлення до батьківства. Визначено мету статті, яка полягає в розкритті шляхів формування в студентів свідомого та відповідального ставлення до майбутньої батьківської ролі. Схарактеризовано змістове наповнення підготовки студентів до свідомого батьківства, окреслено поняття готовність до створення сім'ї та відповідальне батьківство, що виступає духовно-моральною, психологічною та соціальною потребою особистості. Розкрито головні засади формування в молоді відповідального батьківства в умовах вищої школи та наведено головні

негативні фактори, які чинять вплив на планування сім'ї, усвідомлення сімейних цінностей, виховання відповідального батьківства.

Ключові слова: *молодь, відповідальне батьківство, готовність до батьківства, підготовка студентів до батьківської ролі.*

Постановка проблеми. Нині для сучасного суспільства характерна криза цінностей у галузі моральності та духовності. Сім'я безпосередньо чи опосередковано відображає всі зміни, які є у громадянському соціумі. Постійне вдосконалення інституту сім'ї слугує важливою умовою розвитку особистості, сприяє суспільній стабільності та прогресу, збереженню наступності поколінь.

Більшість дослідників розглядають сім'ю як середовище, де відбувається вироблення та прийняття молодим поколінням ієрархії життєвих цінностей, які виступають потужним інтегративним фактором для сімейної системи, як на рівні взаємодії подружжя одне з одним, так і на рівні взаємодії батьків із дітьми (Вахняк, 2011; Кондратюк та Лінкевич, 2016; Шахрай, 2021). Ціннісні орієнтації є тим чинником, що визначає динаміку розвитку сім'ї в цілому та динаміку батьківства зокрема. Тому в ЗВО важливо цілеспрямовано формувати у студентів соціальної сфери відповідальне ставлення до сприйняття батьківської ролі в майбутньому.

Аналіз актуальних досліджень. Науковці підкреслюють, що діяльність сім'ї щодо збереження, розвитку, перетворення та передачі наступним поколінням певних цінностей слід розглядати як її визначальну та провідну місію. Інші науковці стверджують про важливість запровадження в науковий обіг поняття «подібність сімейних цінностей», яке значиться як соціально-психологічна якість сім'ї, що відображає збіг, орієнтаційну єдність поглядів її членів, взаємини членів сім'ї до загальноприйнятих людських норм, правил, принципів формування, розвитку та функціонування сім'ї як дієвої малої групи (Лук'янова, 2016).

Основні положення усвідомленого батьківства та сутнісних ознак його формування розкрито в працях відомих вітчизняних та закордонних науковців (Т. Веретенко, Т. Гордон, І. Зверева, Р. Овчарова, А.Співаковська, Е. Фром та ін.). На основі аналізу оцінок феномену батьківства науковцями І. Бехом, О. Безпалько, Г. Лактіоновою, Ф. Хорватом та ін. визначено основні якості, якими повинні володіти батьки для успішного виховання дитини. Водночас науковці Т. Гордон та О. Кириченко зазначають, що саме ціннісні орієнтації об'єднують людей у сім'ю, створюють перспективу для її розвитку, а також визначають цілі та шляхи виховання дітей (Gordon, 2000; Кириченко, 2018).

Аналіз проведеного дослідження в межах окресленого проблемного поля засвідчує, що окремого розгляду потребують

питання формування у студентів закладів вищої освіти (ЗВО) свідомого та відповідального ставлення в майбутньому до батьківської ролі.

Мета статті полягає у відображенні шляхів формування в студентів ЗВО свідомого та відповідального ставлення до батьківської ролі.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано комплекс теоретичних методів, а саме метод аналітичного аналізу й синтезу науково-педагогічної літератури, обґрунтування і узагальнення отриманих даних, що уможливило досягнення поставленої мети.

Виклад основного матеріалу. Готовність до створення сім'ї – це особистісна якість молоді людини. Ця новостворена у студента в ЗВО якість сприяє прийняттю ним сім'ї як соціального інституту, допомагає накопиченню спеціальних знань та вмінь у сфері сімейних взаємовідносин для раціонального ведення домашнього господарства, сімейної педагогіки, міжособистісного спілкування в родині.

Велику роль у формуванні цієї якості відводиться батьківській сім'ї, яка є першою моделлю батьківства. Індивід пропускає взаємини, що існували в батьківській сім'ї через призму своїх переконань, поглядів, переваг, індивідуальних особливостей (Смалько, 2016). Відповідно мікросистема факторного детермінування батьківства – це той рівень впливу на формування майбутнього батьківства, на якому воно набуває цілковитих рис. Вплив власної новостворюваної сім'ї на формування батьківства зреалізовується в кожному даному випадку і характеризується кількома важливими взаємозалежними факторами: спрямованістю батьківства на індивідуально-психологічні особливості особистості кожного з подружжя; урахування в батьківстві віку та стану здоров'я подружжя; ступінь відповідності моделей батьківства даному подружжю; конкретні умови життя подружжя.

Батьківство відіграє значну роль у житті кожної людини. Способи поведінкової реалізації батьківства формуються під впливом найрізноманітніших умов. Готовність юнаків та дівчат до прийняття батьківської ролі, виховання усвідомленого, відповідального батьківства має стати метою соціально-педагогічної роботи у ЗВО (Красін, 2020).

Підготовка студентської молоді до формування в них готовності до сімейного життя та відповідального батьківства в майбутньому передбачає:

- широку популяризацію позитивного досвіду сімейного виховання;
- формування в молоді активних життєвих позицій;

- розширення знань про сім'ю, закономірності її розвитку, традиції та звичаї сім'ї, сімейного устрою, сімейного етикету, психології статі та ін.;

- виховання в молоді поваги до сімейних духовно-моральних цінностей у навколишньому мікро- та макросоціумі;

- формування відповідального батьківства шляхом просвітницької роботи;

- уведення в освітній процес освітніх установ спеціальних програм, курсів, спецпрактикумів, розкриття сутності підготовки молоді до батьківства, таких, як «Психолого-педагогічні аспекти сімейного виховання», «Педагогічні умови формування готовності до усвідомленого батьківства», «Взаємодія сім'ї та школи», «Сімейна педагогіка», «Відповідальне батьківство як соціально-психологічний феномен» та ін.;

- запровадження в освітній процес навчальних предметів, що стосуються освоєнням батьківських ролей та специфіки роботи з сім'єю.

Умовами та засобами, що забезпечують ефективність формування готовності студентів до створення сім'ї та відповідального виконання батьківської ролі, є: гуманізація та суб'єктна спрямованість освітнього процесу, сутність якої полягає у прийнятті та підтримці педагогами молодих людей у відповідальний період шлюбно-сімейної самореалізації та підготовки до народження дитини (Кондратюк та Лінкевич, 2016; Островська, 2015).

Відповідно, процес підготовки студентів до відповідального батьківства в умовах ЗВО повинен містити такі компоненти:

- постановка мети та висування конкретних завдань педагогічної діяльності в межах реалізації процесу підготовки студентів до відповідального батьківства;

- визначення змісту процесу формування відповідального батьківства, що включає різні види педагогічної діяльності, що реалізуються з урахуванням соціокультурних, економічних та психологічних особливостей сучасного українського суспільства;

- формування суб'єкт-суб'єктних взаємин викладачів та студентів під час виховної роботи, спрямованої на формування в учнівської молоді відповідального батьківства;

- побудова культурно-педагогічного середовища ЗВО, що забезпечує особистісний розвиток студентів та їх активну взаємодію;

- оцінка педагогічним колективом результатів діяльності, спрямованої на становлення та розвиток відповідального батьківства у студентської молоді.

Структура батьківської відповідальності представляється нами як єдність трьох компонентів: когнітивного, емоційного та поведінкового. Когнітивна складова включає уявлення про відповідальну і безвідповідальну поведінку батька, про розподіл відповідальності між подружжям в інших сім'ях та у своїй сім'ї. Емоційна складова поширюється на відносини, що стосуються розподілу відповідальності в сім'ї, емоційні переживання, пов'язані з цим, та оцінку себе як батька з погляду відповідальності. Поведінкова складова стосується контролю своєї поведінки та подій, що відбуваються, і характеризується відведеною роллю в сім'ї. Крім того, особливістю батьківської відповідальності є її спрямованість на передбачення (Лук'янова, 2016).

Батьківська відповідальність як соціальне явище за своєю дуальною природою поділяється на відповідальність перед соціумом та перед собою і своєю сім'єю. Кожен член сім'ї в різних ситуаціях несе відповідальність за інших членів сім'ї (дружину, чоловіка, дітей) та за сім'ю в цілому. Роль лідера (голови сім'ї) передбачає відповідальність загалом за сім'ю як соціальну малу групу (Думанська, 2015). Тому під відповідальним батьківством будемо розуміти духовно-моральну, психолого-педагогічну й соціальну потребу особистості, що реалізується в межах позитивного когнітивного, емоційного і поведінкового ставлення до власних дітей та спрямована на інтеріоризацію ціннісних установок сімейного виховання.

У ЗВО викладачам слід розуміти, що формування батьківства залежить від суб'єктивно-психологічних факторів, складові яких належать різним ієрархічно організованим системам:

– макросистема як рівень суспільних впливів (шляхом соціальних стереотипів, норм, очікувань тощо);

– мезосистема як рівень впливу батьківської сім'ї (цінності батьківської сім'ї, установлення й очікування батьківської сім'ї, авторитет батьків та ін.);

– мікросистема як рівень своєї сім'ї (усвідомлюваність у виконанні батьківської ролі, особливості міжособистісних взаємин, задоволеність шлюбом).

Крім підтримання фізичних особливостей дитини, організації правильного харчування та прищеплення санітарно-гігієнічних навичок, надзвичайно важливим є налагодження психологічних взаємовідносин у сім'ї, оскільки батьки та діти постійно впливають один на одного. Через таке спілкування відбувається передача сімейних цінностей, які роблять нас людьми: здатність співпереживати, любити, розуміти себе та іншу людину, контролювати

свої агресивні імпульси і не завдавати шкоди собі та оточуючим, добиватися поставлених цілей та поважати своє та чуже життя.

Набуті духовно-сімейні цінності можуть цілком сприйматися лише у спільному переживанні подій життя дорослого та дитини, усвідомленні її сенсу, насамперед, в умовах сім'ї. Душевна теплота і чуйність батьків, а також помірний контроль із їхньої сторони чинить на дітей сприятливий вплив. Однак, батьки часто не розуміють, що дитина в сім'ї прагне бути самостійною й відчувати себе шанованою особистістю, до думки якої прислуховуються дорослі члени сім'ї.

Студентам ЗВО слід знати, що нині існує низка факторів, які зумовлюють негативні процеси, що виявляються під час планування сім'ї, усвідомлення батьками сімейних цінностей, виховання відповідального батьківства та ін. (Красюк та Пильнік, 2021). До них можна віднести:

– економічні умови (несприятливі обставини життєдіяльності сім'ї, відсутність комфортного житла; недостатні грошові доходи батьків; низька матеріальна забезпеченість, у тому числі відсутність можливості додаткового навчання дитини в школі, студії, гуртках та секціях; безробіття або часткова зайнятість батьків, інфляція та ін.);

– медико-соціальні проблеми (інвалідність одного з членів сім'ї, хронічні захворювання членів сім'ї, включаючи алкоголізм та наркоманію, порушення репродуктивної функції, нехтування санітарно-гігієнічними нормами та ін.);

– соціально-демографічні фактори (поява небажаної дитини, неповна або багатодітна сім'я, сім'я з повторним шлюбом та зведеними дітьми, сім'я з неповнолітніми батьками та ін.);

– соціально-психологічні проблеми (незрілість, безвідповідальність, егоїзм батьків; їх педагогічна неспроможність, низький освітній рівень; деструктивні емоційно-конфліктні взаємовідносини між подружжям, батьками та дітьми; озлобленість батьків, розчарування в житті, асоціальна спрямованість поведінки та ін.);

– морально-етичні чинники (низький морально-етичний рівень членів сім'ї, аморальність та бездуховність, відчуження особистості);

– правові фактори (правовий нігілізм, низький рівень правової культури, правова функціональна безграмотність, насильство та правопорушення).

Вирішення проблем, пов'язаних із внутрішньою стороною соціальної сутності відповідального батьківства студентської молоді, бачиться в такій організації освітнього процесу у ЗВО, коли різні його напрями будуть об'єднані завданнями формування у студентів соціальної

відповідальності за свої дії та розуміння суспільної значущості сім'ї у громадському суспільстві для допомоги особистості сповна зреалізувати себе в сім'ї й побудувати позитивні сімейно-шлюбні відносини.

Ефективна діяльність викладачів щодо вирішення виховних завдань у формуванні відповідального батьківства студентів пов'язана з реалізацією в навчальній аудиторії продуманих технологій виховання, які мають бути інтерактивними, творчими та розрахованими на студентську ініціативу (Ребуха, 2018). До таких технологій нами віднесено традиційні та інноваційні колективні, групові й індивідуальні форми взаємодії: інтернет-збори, створення сімейних сайтів, презентація сімейної ради, консультаційні центри, що випереджають навчальні семінари, альбомна технологія, сімейний вернісаж, сімейний архів, сімейний музей та ін.

Розвинене культурно-виховне середовище ЗВО є найважливішою умовою підвищення якості підготовки майбутніх фахівців у цій царині. Особлива роль в освітньому процесі відводиться викладачеві. Компетентний, доброзичливий, професійний викладач, що здійснює підготовку студентської молоді до відповідального батьківства, повинен одночасно бути інформатором та фасилітатором, уміти працювати з майбутнім фахівцем даної сфери як із особистістю, знаходити індивідуальний підхід до кожного та взаємодіяти на паритетних засадах. Саме йому належить здійснити оцінювання інтелектуальних здібностей студентів, передбачити його потреби, надати психологічну підтримку, посприяти розвитку у студентів особистісно-творчого потенціалу в повній відповідності з гуманістичними принципами педагогіки.

Комунікативна, мовленнєва культура викладача, його ерудованість, організованість, оптимізм, сприйнятливність до всього нового, прогресивного, чинять вагомий вплив на інтелектуальне зростання студента, його емоційну сферу, а відтак на належне освоєння основ батьківства.

Створення належної системи спрямованості освітнього процесу в ЗВО на формування у студентів відповідального батьківства покликане сприяти не тільки розвитку батьківства як інтегративної особистої цінності, а й забезпеченню підготовки кваліфікованих фахівців, здатних на основі комплексу біологічних, педагогічних, психологічних, гігієнічних, соціальних, екологічних знань про людину забезпечити збереження та зміцнення як власної сім'ї, так сім'ї, яка потребує допомоги. Тому завдання ЗВО саме з педагогічного бачення полягає у створенні студентам найкращих умов для навчання та розвитку, для задоволення потреб у психолого-педагогічному консультуванні щодо формування в молоді свідомого батьківства; забезпеченні ефективного процесу

засвоєння знань, якісної зміни пізнавальної діяльності, розвитку мислення, формування культури мови та інформаційної культури, розвитковості сенсорної і рухової активності.

Під час формування у студентів усвідомленого батьківства дуже важливо навчити їх налагоджувати добрі, довірливі взаємини між дітьми і батьками в сім'ї, відповідно дати знання щодо попередження неконструктивних міжособистісних взаємодій та сприяти набуттю ними умінь здійснювати корекцію тих помилок, які заважають успішному спілкуванню. Особлива роль у нормалізації соціального мікросередовища студентів належить заходам загально-педагогічного характеру. Їх проведення відповідно до індивідуальних особливостей кожного сприяє регулюванню в молоді психофізичного та емоційного навантаження в процесі формування свідомого батьківства (Красін, 2020).

Усвідомлене батьківство слід розвивати за допомогою спеціальної педагогічної технології, за основу якої взято проблемно-орієнтований тренінг. Механізмом даної технології є вплив на когнітивний та емоційний аспекти компонентів батьківства. Результативно проведена технологія спрямовується на підвищення рівня усвідомленості в реалізації себе як батька в межах індивідуальної психологічної реальності та у взаємодії зі своєю батьківською сім'єю.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Вирішення у ЗВО завдань виховання фахівця соціальної сфери як прибічника сімейних цінностей та відповідального батьківства дає змогу переконливо зробити висновок про те, що випускники вищої школи стануть у майбутньому справжніми провідниками ідей зміцнення інституту сім'ї, здорового способу життя та носіями високого рівня сімейної культури.

У зв'язку з цим доцільно внести до освітньої програми підготовки фахівців ЗВО навчальні дисципліни, спрямовані на формування сімейних та батьківських компетентностей із використанням в освітньому процесі передових педагогічних технологій та сучасних методів навчання.

ЛІТЕРАТУРА

- Вахняк, Н. В. (2011) Соціально-педагогічний аналіз проблеми усвідомленого батьківства. *Вісник Луганського нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Сер. : Педагогічні науки. Луганськ: Вид-во «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 20 (231), 297-303* (Vakhniak, N. V. (2011) Socio-pedagogical analysis of the problem of conscious parenting. *Bulletin of the Luhansk National University Taras Shevchenko University. Ser.: Pedagogical sciences. Luhansk: Taras Shevchenko Lviv National University Publishing House, 20 (231), 297-303*).
- Думанська, В. П. (2015). Відповідальне батьківство: теоретичний аспект. *Демографія та соціальна економіка, 3, 75-86* (Dumanska, V. P. (2015).

- Responsible parenting: theoretical aspect. *Demography and the Social Economy*, 3, 75-86).
- Кириченко, О. В. (2018). Батьківство як соціально-психологічний феномен. *Соціально-гуманітарний вісник*, 23, 58-62 (Kyrychenko, O.V. (2018). Fatherhood as a socio-psychological phenomenon. *Socio-Humanitarian Bulletin*, 23, 58-62).
- Кондратюк, С. М., Лінкевич, І. В. (2016). Сімейне виховання як важлива умова формування особистості дитини. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*, 2 (1), 75-78 (Kondratiuk, S.M., Linkevych, I. V. (2016). Family upbringing as an important condition for the formation of the child's personality. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Psychological Sciences*, 2 (1), 75-78).
- Красін, С. (2020). Реалізація педагогічних умов формування у студентів вищої школи готовності до усвідомленого батьківства. *Теорія та методика навчання та виховання*, 48, 172-182 (Krasin, S. (2020). Implementation of pedagogical conditions for the formation of higher school students' readiness for conscious parenting. *Theory and methods of teaching and education*, 48, 172-182).
- Красюк, І., Пильнік, Р. (2021). Інноваційний підхід до навчання майбутніх педагогів – стратегія сучасної української школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3, 153-165 (Krasiuk, I., Pylnyk, R. (2021). An innovative approach to the training of future teachers is a strategy of a modern Ukrainian school. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 3, 153-165).
- Лук'янова, К. А. (2016). Феномен батьківства у сучасному вимірі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: зб. наук. праць*, 22, 71-77 (Lukianova, K. A. (2016). The phenomenon of fatherhood in the modern dimension. *Scientific Journal of the National M.P. Dragomanov Pedagogical University Series 11. Social work. Social pedagogy: coll. science. works. Kyiv: MPU Publishing House. Dragomanov*, 22, 71-77).
- Островська, Н. О. (2015). Концептуальні положення розробки соціально-педагогічної технології формування усвідомленого батьківства молоді. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*, 11, 93-97 (Ostrovskaya, N. O. (2015). Conceptual provisions for the development of socio-pedagogical technology for the formation of conscious parenting of young people. *Collection of scientific works of the Khmelnytsky Institute of Social Technologies of the University "Ukraine"*, 11, 93-97).
- Ребуха, Л. З. (2018). Забезпечення фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інноваційних технологій. *Інноваційна педагогіка: наук. журн.* 5, 125-128 (Rebukha, L. Z. (2018). Ensuring the fundamentalization of professional training of future social workers by means of innovative technologies. *Innovative pedagogy: journal*, 5, 125-128).
- Смалько, О. (2016). Педагогічні умови формування відповідального ставлення до батьківства у студентів класичного університету в позааудиторній виховній роботі. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*, 1, 293-300 (Smalko, O. (2016). Pedagogical conditions for the formation of a responsible attitude to parenthood in students of classical university in extracurricular educational work. *Collection of scientific works of Uman Pavel Tychyna State Pedagogical University*, 1, 293-300).

- Шахрай, В. М. (2021). Проблема відповідального батьківства в українській педагогіці. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 3(76), 17-22 (Shakhrai, V. M. (2021). The problem of responsible parenting in Ukrainian pedagogy. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, 3 (76), 17-22).
- Gordon, T. (2000). Parent effectiveness training: The proven program for raising responsible children. New York: Three Rivers Press.

SUMMARY

Rebukha Liliia, Bryk Roman. Formation of conscious and responsible attitude towards the parental role by students of higher education institutions.

The article analyzes the processes that complicate family planning and educating young people on a responsible attitude to parenthood. The purpose of the article is determined to reveal ways to form in students a conscious and responsible attitude to the future parental role. The conditions (humanization and subjective orientation of the educational process) and the means to ensure the effectiveness of the formation of students' readiness to start a family and responsible parenting are indicated. The content of students' preparation for conscious and responsible parenting through the prism of the unity of three components is characterized: cognitive, emotional and behavioural. The article outlines the concept of readiness to start a family and the concept of responsible parenthood, which is the spiritual, moral, psychological and social needs of the individual. The dependence of paternity formation on subjective-psychological factors at the level of hierarchically organized systems are considered. Macrosystems, mesosystems and microsystems; the main principles of forming responsible parenthood in young people in higher education are revealed and the main negative factors (adverse economic conditions, medical and social, socio-demographic and socio-psychological problems, moral and ethical factors, legal factors) that influence the planning of the family, awareness of family values, forming the responsible parenthood are described. Attention is drawn to the fact that effective formation of responsible parenting is an important creative initiative of the teacher in solving educational problems and the use of interactive learning technology in the educational process, the mechanism of which is to influence the cognitive and emotional aspects of parenting. The conclusion about the expediency of developing the cultural and educational environment of higher education with family values as a carrier of a high level of family culture.

Key words: youth, responsible parenting, readiness for fatherhood, preparation of students for the parental role.

УДК 378

Ірина Томашевська

Волинський національний університет ім. Лесі Українки

ORCID ID 0000-0002-6853-387X

DOI 10.24139/2312-5993/2022.02/178-186

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА БАТЬКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Дошкільна освіта як стартовий ступінь освітньої індивідуальної траєкторії створює передумови становлення особистості дитини, її фізичного, інтелектуального, морально-морального розвитку. У статті висвітлюється актуальна та злободенна за всіх часів проблема взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'ями вихованців. Ключову роль у цьому процесі відіграє характер взаємодії педагогічного співтовариства закладів дошкільної